

| ELŐFIZETÉSI DIJ HELYBEN: | |
|--|--------------|
| Egész évre | 6 frt — kr. |
| Félévre | 3 frt — kr. |
| Negyed évre | 1 frt 50 kr. |
| VDÉKRE POSTAN KÜLDVE: | |
| Egész évre | 6 frt 60 kr. |
| Félévre | 3 frt 30 kr. |
| Negyed évre | 1 frt 65 kr. |
| HIRDETÉSI DIJ: | |
| Egész oldal | 20 frt. |
| Fel oldal | 10 frt. |
| Negyed oldal | 5 frt. |
| Ezen felül minden hirdetésnél 30 kr. kincstári illeték fizendő. | |
| Kiveteles esetekben kedvezmény, többszöri hirdetésnél árleengedés. | |

SZABADSÁG.

A „Szabadkai Közlöny“ után és helyett
kiadja: SZALAY LÁSZLÓ A. ügyvéd.

A szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII. kör, virág-utca 337. h. sz.,
hova a közlére szánt levelek és ké-
rletek intézendők.
Hirdetések felvételnek ugyanott.
A „Nyiltér“ sora 15 kr.
Negyed oldalnál kisebb hirdeté-
seknek a térérték tekintetbe vé-
tele nélkül minden szó után 5 kr.
számítatik.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap. Egyes szám ára 15 kr
Számunként kizárólag a szerkesztőnél vagy a lapkihordónál kapható.

Az új államtitkár elvei.

Tibád Antal az új belügyminiszteri államtitkár tiszteletére Székely-Udvarhely város néhány nap előtt nagy bankettet rendezett, mely alkalommal az ünnepelt nagyobb szabású beszédében nyilatkozott a közigazgatási reform kérdéséről.

Első és főelvének jelentette ki, hogy Magyarország közigazgatása magyar legyen, másodsor ne sülyedjen le egy hatalmi párt eszközévé, és harmadsor, hogy tiszta legyen a kéz, mely ott működik. „A harmadik szempontot, — e szavakkal végző beszédét, — az képezi, hogy közigazgatásunk tiszta legyen és pedig tiszta úgy az egyénekben, kik annak intézésében közreműködni hivatva lesznek, mint azoknak cselekedeteiben és eljárásaiban, elanyyira, hogy azokhoz sem itt, sem ott, a jogosult gyanunak még csak árnyéka sem férközhessenek.“

Ez a három elv valóban igen szép, s hogy szigorúan keresztül hajtassék, arra különösen a mi városunknak van nagy szüksége.

Miért? — elmondjuk.

Ad 1.) A közigazgatás magyar legyen. Magyar Szabadkán a közigazgatás? Ha azt vesszük, hogy a tanácsjegyzőkönyvek, levelezések s egyéb hivatalos teendők mily nyelven végeztenek, s ha ebből akarjuk közigazgatási életünk magyarságát megítélni, akkor a közigazgatás Szabadkán is magyar. Ha azonban a hivatalszobákat s az ottani hivatalos életet akarjuk megfigyelni, akkor pld. Eszékkel egy ponton állunk, mert tisztikarunk jó része hivatalában nemcsak a bunyevácze felekkel, de maguk között is mindig a bunyevácze nyelvet használja s ez a szabadkai hivatalos nyelv ma. A tisztviselőket utánozza a szolgánép, rendőri közegek, s így magyar közigazgatásról a szó valódi értelmében szó nem lehet.

Ad 2.) A közigazgatás ne legyen kortes eszköz. Ha az új államtitkárnak ez komoly szándéka, ami fölött kételkednünk nem szabad, akkor Szabadkán akad munkája, mert itt mindent pártszempontból ítélnek meg, s ki milyen párthoz tartozik, a szerint nyeri meg igazát a hatóságtól. Rég hangoztattuk mi ezt, láttuk, hogy az ilyen párthatóság mily törvénytelen eszközökkel tartja fenn magát, tapasztaltuk az egyes ellenpártiak ellen intézett hatósági merényletet és jogfosztást, de minden lépésünk kárba veszett, Kállay Albert főispán pártjukra állott, s mi orvoslást a miniszteriumnál sem nyerhettünk, mert ott is a pártot dédelgették. Tibád Antal államtitkár ez irányban nyilvánosan tett kijelentése biztató lehet Szabadka hatóságának tulkapásai ellen.

Ad 3.) A közigazgatás tiszta, gyanu mentes legyen. Szabadkán ez is hiányzik. Ott vannak a különféle vállalatok, melyek kiadásánál nem a legolcsóbb ajánlattevő vétetik figyelembe, hanem az, aki „jó pajtás“ a hatóság embereivel. Egyenlő képesség, becsület és megbízhatóság mellett is elesik, aki nem ért a tanács egy-némely tagjának képletes nyelvén, s aztán mehet az Pontiusból Pilátuhoz, megtámadott hitele helyre nem állítatik. Ezért beszél Szabadka főbb tisztviselőinek egy-némelyikéről, hogy nem tiszta a munkája, ezért merül fel a gyanu, hogy ez urak némelyike nem megbízható, nem lelkiismeretes öre a város vagyonának.

Üdvözljük tehát az új államtitkár elveit, adja Isten, hogy a szabadkai hamis informatorok szívébe lészon, s hogy megtalálja ügyeink hozzátérülhetőségében a tiszta valóságot, s megadja nekünk azt, amit oly rég nélkülözünk: a párttekinet nélküli tiszta igazságot!

A szabadkai kir. ügyészség újabb philloxerája.

A helybeli kir. ügyészségnél csak nem rég esett meg az a cifra történet, hogy egy irnok kijátszotta az ügyészségi személyzet figyelmét, s kegyelmeket osztogatott jó pénzért az elítelt bűnösöknek. Az irnok állásától rögtön elmozdított, s ma, ha jól tudjuk, fenytő vizsgálat alatt áll.

Helyes.

Ha megtörtént a hiba, nem kell eltussolni, bünhődjék, aki azt megérdemelte.

Ma azonban egy újabb vizsgálat áll előttünk, mely valószínűleg lehet legalább is oly jövedelmező, mint a kegyelmeket osztogató irnoké volt.

Az ügyészségi fogházról az állítatik, hogy az vendéglő. Aki fizet, még pedig busásan fizet, az uri ellátásban részesül, eszik, iszik, pipázik tetszése szerint, sőt becsiphet, ha van kedve azt is megcselekedni.

A fogházfelügyelő, a hozzánk beküldött tényállás leírása szerint, valószínűleg a kir. ügyészségnek. Nagyobb összegeket kap, nemcsak azért, hogy vendéglőjében kosztosokat tart, de nem egyszer azért is, hogy az elítélteket kihelyezi a hivatalos szolgák mellé kisegítőnek. Sok eset fekszik előttünk. Egyet említünk fel csupán. A kir. járásbíróshoz beosztott rab édesapja állítólag 100 frtot adott a felügyelőnek, vagy nejeinek, hogy helyét elnyerje. Nejeinek mondjuk, mert maga a börtönfelügyelő igen óvatos hivatalnok, nejét használja a rabok között közvetítőnek.

Es a díjazás alkura is megy. Aki 10 frtért meg nem kaphatja azt, amit

kíván, megkapja 50 frtért s jó pénzért még a vizsgálati foglyok is beszélhetnek azzal, akivel akarnak. Az ily dédelgetett pénzes rabok aztán, tudatában annak, hogy pénzért minden eladó, megtagadják öreiktől az engedelmességet.

A „Szabadság“ mult számában jelezve lett ez a kiváltságos állapot, azonban a kir. ügyészség a mai napig nem látta jónak hírünket megcselekedni, sem nem látta elérkezettnek az időt, hogy a vádakkal halmozott fogházfelügyelőt állásától felfüggeszesse s a vizsgálatot a lehető legszigorubb alapon véglegesse.

Mi nem akarjuk a kir. ügyészség tagjait vádakkal illetni, mert ismerjük önzetlen működésüket, de el nem fojtathatjuk csodálkozásunkat, hogy a kegyelmező irnok esete után még akkor is hallgatag túri alantóságaitól a visszéléseket, amikor arra egy a börtönörök, mint a sajtó kénytelen rámutatni.

Egy ily hivatalban, ahol az ember becsülete, sőt nem egyszer élete forog a kockán, minden, embertől telhetőt el kellene követni, hogy a bűnös összejárás által büntetése elől meg ne meneküljön. És a szabadkai kir. ügyészségnél ez a szigor ugy látszik ismeretlen.

Mikor a Geiger-féle fertály millios bűnygyben a szegedi kir. törvényszéket delegálta az igazságügyminiszterium, feljajdultak Szabadkán egy a törvényszéknél, mint az ügyészségnél, s teljes erővel tiltakoztak az ellen, mintha az itteni fogházban a bűnösök összejárászhattak volna, s meghiusíthaták volna a vizsgálatot. Pedig ha a fennebb elmondottak állanak, ugy az akkor nyert kudarcz is helyén való volt, mert bizony ahol az egyszerű fogolynak 10, 50, vagy 100 frtja anynyira kapós, mint a fogházfelügyelő filloxerás vendégfogadójában, ott az ezres bankók sem dobattak ki az ablakon.

Mikor számaron keresztül verekszenek.

Kissé drasztikus a hasonlat, de megállja helyét. Ami hatósági életünkben már tréfára kell venni a legkomolyabb dolgot is, mert a gyerekhátóság soha meg nem nőhet némely tagjai játéknak veszik közügyeinket s paczkáznak, ha kell játékszerként, akárkivel is. Pedig ez nem járja.

A legújabb visszaélés két gyógyszerész veszekedéséből származik.

Ez a két gyógyszerész veszekedése jut-tatja eszünkbe azt a közmondást, ha két juhász botra kél s a számaron keresztül döngetik el egymást, hármuk közül a számar jár legroszabbul.

Ezek az urak is veszekszenek évek hosszu sora óta. Személyeskedésükhöz semmi közünk, de ha beléturkálnak privát boszubból városunk ügyeibe, az már el nem hallgatható. És hogy legújabbán ezt megcselekedték, mi elismeréssel adozunk buvárkodásuknak, bár egyik sem azt a célt akarta el-

érni, ami tényleg eléretett. A két ur veszekedéseinek egy harmadik iszsa meg a levét.

Kiderült ugyanis, hogy míg az egyik vádló lett s azzal vádolta ellenfelét, hogy gyógyszerrei kiszolgáltatásával károsítani akarja a várost, addig ő, — a vádló — tényleg károsította a város pénztárát hosszu időn keresztül, ha az alanti sorok meg nem czáfoltatnak.

Mint lapunkat értesítették, most már nemcsak J. K., de G. Gy. ellen is folyik hivatalból a vizsgálat. A bevádolt gyógyszerészről az mondatik ugyanis ellenfele által, hogy az általa beadott félévi számlában mintegy 10 frt erejéig terjedő oly tételek irattak a város terhére, melyek szabálytalan megrendelés folytán lettek kiszolgáltatva, mert a beterjesztett számlánál ellenjegyezten vény is van. A tisztí főorvos által azonban e feljelentés után hivatalból a vádaskodó számlái is felülvizsgáltattak s kitünt, hogy az ő számlájánál még nagyobb mérvű visszaélések követték el, és pedig nemcsak az által, hogy műszerek, eszközök rendeltettek meg és szolgáltatottak ki, hanem az által is, hogy olyan szerek, melyeket a miniszteri szabályrendelet határozottan tilt a gyógyszerertárból bevásároltatni, mint pl. konyhasó, spiritusz, gypsz, Zacherlin rovarpor, fertőtlenítéshez carbol sav stb. nagymennyiségben vannak rendelve s vádló által kiszolgáltatva, s taxa szerinti magas árban felszámítva. Kitünt, hogy a vádló által benyújtott negyedévi számlánál a város legkevesebb 120—130 frtjig van megkárosítva. Tehát a vádló is elkövette azon hibát, mit panaszlott, csak hogy még nagyobb mérvben, mert míg ez a félévi 1500 recipenél 32 db. ellenjegyezten recipét adott be, addig a panaszos negyedévi 82 db. recipenél 10 db. recipe van ellenjegyeztenül a számlához mellékelve. A panaszos gyógyszerész előző évnegyedről való számlái hasonlókép, mint a mostani, a miniszteri rendeletbe ütközök, s e szerint a város évente 400—500 frt körül van becsapva. Az ellenőrzés nemcsak a hatóság részéről történt meg, de a miniszterium figyelmét is kikerülte. Már most, hogy ki a főbűnös, azt a vizsgálat fogja kideríteni, s annak kell mindenesetre meginni a levét, illetve a város kárát megtéríteni, kit a hiba terhel.

Tény azonban az, hogy a két ellenség személyeskedő veszekedése is terem egyuttal jó gyümölcsöket, mert kiderülend a vizsgálat során az, mikép volt lehetséges a gyógyszerkiadásokkal a visszaéléseket elkövetni, s megismerendjük, ki az a városi tisztviselő, aki két veszekedő gyógyszerész között állva, az ütlegekből leginkább részesül, mivel a gyógyszerészeknek bajuk nem eshetik, lévén fedezve hátuk, a hatóság neve alatt üzött visszaélésekkel.

K. Illás.

A pályaválasztás kérdéséhez.

Lapunk pár héten keresztül foglalkozott a pályaválasztás kérdésével s az eddigiek után felhívjuk a szülők figyelmét ezuttal a posta és távirtda tanfolyamra.

A Budapesten főnálló posta- és távirddatantfolyam, melynek czélja és feladata, azon egyének előzetes kiképzetése, kik a posta- és távirtdai közigazgatási, számviteli, pénztári és kezelési szolgálatnál, valamint a m. k. postatakarékpénztár igazgatóságánál alkalmazást kívánnak nyerni, a tanév f. évi szept. 2-án veszi kezdetét és megszakítás nélkül tíz hóig tart.

Etanfolyamon következő tantárgyak fog-nak előadatni: 1. A posta- és távirtdai, nemkülönben a távbeszélőkre s a villamos berendezésekre vonatkozó jog- és törvényisme, kiterjeszkedve a hazai alkotmány és közigazgatás szervezetére. 2. A postaugy

fejlődésének története és a posta intézmény közgazdasági méltatása. 3. A távirtdiary, távbeszélők és villamos berendezésének s fejlődésének története, kiterjeszkedve az intézmények gazdasági méltatására. 4. A postatákarékpénztárak fejlődésének története az ide vágó törvények, valamint a gyakorlati postatákarékpénztári szolgálat ismertetése, különös tekintettel a hazai viszonyokra. 5. Posta, távirtdiary és postatákarékpénztári statisztika s ennek gyakorlati használata. 6. Posta- és távirtdiary-földrajz. 7. Államszámvetés. 8. Természettan. 9. Vegytan. 10. Posta-kezelési szolgálatból a levél- és kocsi posta utálványok, fizetési megbízások, vám s a kezelés és üzletre vonatkozó egyéb szabályok, utasítások, rendeletek stb. részletes tárgyalása, ismertetése, kiterjeszkedve a külfölddel való forgalomra. 11. A posta kezelési szolgálatból, a posta szállításra és kézbesítésre vonatkozó szabályok, utasítások, rendeletek stb. részletes tárgyalása és ismertetése, kiterjeszkedve a külfölddel való postaforgalomra. 12. Távirtdiary-kezelési szolgálat. 13. Távirtdiary-gép és kapcsolata. 14. Távirtdiary építészeti s anyagismeret. 15. Posta távirtdiary-számvetési és pénztári szolgálat, kiterjeszkedve a postatákarékpénztári intézményre is. 16. Posta- és távirtdiary helyiségek, berendezések, elhasznált anyagok és forgalmi eszközök ismertetése. 17.—19. Német, francia- és horvát nyelv. Előadási s vizsgálati nyelv a magyar tanfolyam hallgatói: a) rendes, b) rendkívüli hallgatók, nyilvános rendes hallgatók azok, kik a tanfolyamra önként jelentkeznek s az előadásokat az egész tanévben át rendszeresen látogatják. Rendkívüliek azok, kik már ténylegesen a távirtdiary szolgálatban állnak s csak ismereteik gyarapítása végett tetszés szerint kiválasztott tárgyakat kívánunk hallgatni. Nyilvános rendes hallgatókól követelnek azok, kik az 1883. I. t.-cz. 1. §-ban meghatározott általános kellékeken felül iskolai előkészíttség s egyéb tekintetben hitelesen igazolják, hogy 1. a jogi egyetemet, akadémiát, műegyetemet, katonai akadémiát, bányászati, vagy erdészeti akadémiát bevégezték, vagy 2. hogy legalább főgymnáziumot, vagy ezzel egyenrangú főtanodát érettségi sikerrel lettek, vagy a hadseregben tényleges állománybeli tisztek szolgáltak; 3. hogy legalább 18. évüket betöltötték; 4. magyar állampolgárok; 5. a magyar nyelvet bírják; 6. fedlhetlen előéletűek és 7. a posta és távirtdiary szolgálatra testileg alkalmasak, mely körülmény azon bizonyítvánnyal igazolandó. Elméleti képzettség tekintetében a főgymnáziumokkal egyenrangúknak tekintendők: a budapesti, fiumei, kolozsvári, székesfehérvári, debreczeni, aradi, pozsonyi és soproni kereskedelmi akadémiát, továbbá az újvidéki, budapesti, brassói, turóczi s mártoni és fogarasi, szegedi, zalaegei és miskolci kereskedelmi iskolák, a Wisner, Róser és Proges-féle iskolák, továbbá az összes katonai altszati, tisztképző iskolák. A tanév befejeztével azon rendes hallgatók, kik távozási bizonyítványt nyertek s az alapvizsgát letették, gyakorlati ismeretek elsajátítása céljából saját költségükön teljesítendő próbaszolgálatra a posta- és távirtdiary-hivatalokhoz fognak beosztani ideiglenes minőségben postai- és távirtdiary tisztekké, vagy postai- és távirtdiary gyakoronokokká, vagy díjnokokká fognak kinevezetni. A próbaszolgálat egy huzamban 7 hónap tart s csak ezután bocsáthatók a nyilvános rendes hallgatók a képesítő vizsgálat második részét képező szakvizsgálatra. A teljes vizsgálat letételéről kiállított bizonyítvány azzal a joghatállyal bír, hogy az ekként képesített egyének az 1883. I. t.-cz. 1. §-a szakaszaiban foglaltakra igényt tarthatnak. A megszüntetett fokozatos kinevezés és előléptetés útján a posta- és távirtdiary közigazgatási szolgálatnál rendszeresített állásokra; 3. hogy január 1-től csak oly egyének fognak ilyen állásokra kinevezetni, akik ilyen képesítő bizonyítvánnyal bírnak, sőt amennyiben segédügyi állásokra elsőbbséggel bíró altszettek elegendő számmal nem jelentkeznek, a tanfolyam hallgatói fognak kinevezetni. A rendes hallgatók tandíj fejében 40 frtot, a rendkívüli hallgatók tantárgyanként 4 frtot, beiktatási díj fejében mindkét osztálybeliek 10 frtot tartoznak fizetni. A hallgatók, kik szegénységük alapján a tandíj alul fölmentést kívánják, ez iránt a folyamodványt az igazgatónál nyújtják be. Felhívotnak ehhez képest mindazok, kik a tanfolyamba belépni óhajtanak, hogy bélyeges folyamodványukat f. é. augusztus 20-ig az igazgatóhoz küldjék be, vagy a megkívánt okmányokkal az időpontra személyesen jelentkezzenek.

Budapest, 1889. július 16-án.

A posta- és távirtdiary tanfolyam igazgatója (Király-utca 69. II. emelet.)

Városi közgyűlésünk.

Lehetetlen, hogy egy közgyűlés Szabadkán simán folyjon le; mindig kell valami személyes érdeknek lenni — a közérdek rovására. Már pedig személyes érdek bár-

mely oldalról lépjen is fel, a közérdekkel szemben mindig csak kárhozható. Megfoghatatlan, hogy némely ember nem válogatós sem a hely, sem az eszközökben, nem viseltetik kímélettel semmi iránt, csak hogy az ő pajzán szenvedélyét és jó kedvét a gyöngébbek mulatására kielégíthesse.

Igy volt ez a f. hó 16-án tartott törvényhatósági közgyűlésen is, amidőn Gálffy György városi bizottsági tag, a város érdekében két ízben is felszólaló és különben is gyengélkedő Németh Mátyas városi bizottsági tagot, beszéde közben némelyek mulatására és némelyek megbotránkozására folytonos közbeszólásaival zavarta és bosszantotta. A tárgysorozat különben a következőleg végelegettetett:

A polgármesteri jelentés, főispáni átirat, törvényzikkék meghirdetése tudomásul vétetett.

A legutóbb megejtett tisztválasztások egyenmelyike ellen beadott felekezés a miniszterium által figyelembe vehető nem volt, tudomásul vétetett.

Bizottságok választottak, illetve kiállítottak ki.

A városi iskolaszék átirata, a népiszkolák szervezése tárgyában kiadott tanulmányozás végett a népnevelési bizottmány. Markovits Sándor rajztanár, ezen állásában végelegettetett.

A körörszék hivatalos helyiségeinek kijelölése tárgyában, két ker. orvos felfolyamodásának elvetése mellett, a tanácsai javaslat elfogadott és azok a más helyen közlendő végelegettetett szövegei helyiségben, és kiszabott órákban fogadnak.

Vidakovits Márk, fegyelmi ügyében hozott határozat tudomásul vétetett.

Egyes szolgák, kézbesítők, rendőr, hajdu, lovas-rendőr és a gypmester nyugdíjaztattak. Milunovits Máté kérvényének tárgyalása elmaradt.

Következett a tanácsai javaslat tárgyalása Csepella Károly felfolyamodására. A tanács a javaslatot elvetette.

Gálffy György bizottsági tag a tanács javaslatát tudomásul veszi, csupán azt jelenti ki, hogy a tanács máskor szabályszerűleg járjon el az árlejtések és árverések megejtése körül s ne szolgáltasson okot a Csepella-hoz hasonló felfolyamodásokra; — különben a felfolyamodásban használt és a tanácsot illető gyanúsításokat és állításokat visszautasítja.*

A tanács tagjai azzal indokolták a már ismeretes eljárásukat, hogy tapasztalás szerint Nagy Mihály vállalkozó a nagy készletben levő famennyiségűnél fogva szaraz anyagból dolgozik, míg ilyen fakészlettel a helybeli asztalosok közül senki sem rendelkezik.

Németh bizottsági tag az előadottakkal szemben sem erkölcsi, sem anyagi tekintetből nem tartja helyesnek és törvényesnek a tanács eljárását és így a tanácsai javaslatot nem fogadja el. A tanács árlejtést tűzött ki a városi ablakok újja átalakítására, az árlejtés bár szabályszerűleg megtartott. A városra nézve Csepella ajánlata 10%-kal kedvezőbb volt, nem volt tehát joga a tanácsnak Csepella mellőzésével az általa tett ajánlat szerint a munkát Nagynak kiadni. Mint-hogy azonban tudomása szerint, az ablakok egy részét Nagy már be is rakta, kezdte honnan veszi a tanács magának azt a bátorságot és jogot, hogy egy jogerőre nem emelkedett határozatot a város erkölcsi, anyagi kárára végrehajt, mert szerinte vagy Csepella által beadott utóajánlat alapján, ennek kellett volna kiadni a munkát, vagy még egy újabb árlejtés határnap lett volna kitűzendő, mivel biztos tudomása szerint a városban alkalmasított ablakokhoz hasonló minőségű ablakokat, az újonnan építendő törvényszéki palotán 15 frtért készítenek.

Miután visszaélést lát tennifogadni, vizsgálatnak elrendelését indítványozza. Előadása közben Gálffy kivéve, a bizottsági tagok többsége élénk helyeslésnek adott kifejezést.

A tanács tagjainak újabb felszólalása után, melyek semmi nyomattal nem bírtak, a polgármester feltette a kérdést és két hangnak: „elfogadjuk a tanácsai javaslatot“ hallatára, — bár többen hangoztatták a „nem fogadjuk el“ kitételt, — kimondta a többség a tanács javaslata elfogadása mellett.

Az önkéntes tüzoltók kérvénye tárgyában egy haromtagú bizottság küldetett ki, tagjai: Varga Ágoston, Antunovits Mátyas és Németh Mátyas.

Korbei Mihály 55 frt hasznabér-tartozása leiratott.

Hofmann József kérvénye, fák kihánytatása iránt, elutasított.

Perkovits Mária palóczi korcsmárosné javára rész-bérösszeg leiratott.

Ezután következett ismét a szegedi szőlők közötti egy kilométer hosszúságú utnak Makk Ádám rendszer szerinti kiépítése tárgyában f. hó 7-én tartott árlejtésre hozott tanácsai javaslat. Hirsch Mihály bpesti vállalkozó ajánlata az árlejtés alkalmával legkedvezőbbnek tűnt ki.

Az általa haterjesztett ajánlatoknál kétfé-

*) Fából vaskarika

Szerk.

ezernyolczszázötven forinttal kedvezőbb utóajánlatot tett Nagy Mihály, ezt konstatálja minden jelenvolt pályázó, később azonban mégis csupán 850 frt különbözet lett felüntetve.

E tárgynál hosszabb vita fejlődött ki s különösen Németh Mátyas és Mamuzits Ágoston heveskedtek, míg végre Manojlovich Emil felszólalása után, a tanács javaslata elfogadott. A vita az utóajánlat beadhatása körül forgott, melyre legközelebb visszatérünk.

Több apró tárgy elintézése után a közgyűlés feloszlott.

Közegészségügy.

Vagyontalan városi betegek ingyen rendelési intézete.

A városi tanács a főorvos ajánlatára elhatározta, hogy a kerületi hatósági orvosok kerületök központjában a hatóság által meghatározott helyen és időben szegény és vagyontalan betegek részére naponta ingyen rendelési órát tartanak. Folyó évi aug. 1-től már ezen intézkedés életbe is lépett és pedig következő helyeken: I—II. kerületben a plébánia utca 99. számú házban dr. Tóth Béla által; III—VI. kerületben a Zimonyi-ut és Hadnagy-utca sarkán 158. számú házban dr. Bácskay Vilmos által; V—VI. kerületben Bajai-ut Hegedűs Péter házában a Vojnits Sándor-féle ház átellenében, dr. Szilassy Mór által; VII—VIII. kerületben a Csernovits-utca 330. Montallion-féle házban, dr. Bartha Antal által; Ludas- és Radonovác külterületi pusztákban a ludasi plébánia házában, dr. Novák József által. A rendelési intézetek, a lakosság könnyebb tájékozása végett, felirati táblákkal vannak megjelölve. A rendelési órák a város területén naponta 11—12 óráig, Ludason pedig vasárnaponként 10—11 óráig tartanak. Célja ezen rendelési intézeteknek az, hogy szegény és vagyontalan városi betegek, a napnak egy bizonyos szakában állandóan, vesztély esetében pedig gyors segélyben részesülhessenek, továbbá hogy az intézetek a kerületek központjában és hivatalos helyiségekben legyen, a kerület bármely helyétől könnyen hozzáférhető legyenek.

Tanügy.

Értesítés. A szabadkai főgymnáziumba a tanulók az 1889/90. tanévre f. évi aug. 28—31. napján délelőtt 8—12 óráig vétetnek fel; a javító-, pótló- és esetleg a felsőbb tanthatalóság által engedélyezett magánvizsgálatok a félévelti napok délutánján tartatnak. Mivel az egyes osztályok tanulóinak száma a múlt, vallas- és közoktatásügyi miniszterium által korlátoztatott, ennek fogva aug. 28—30. napján a negy alsó osztályba csak helybeli tanulók vétetnek fel, a vidékiek és ismétülő helybeliek is a még esetleg üresen maradt helyekre aug. 31-én iratnak be. Azon tanulók, kik az intézet növendékei még nem voltak, keresztesítő levéllel, illetőleg születési bizonyítvánnyal kötelesek jelentkezni. — Szabadkán, 1889. aug. 16. Az igazgatóság.

Értesítés. A helybeli m. kir. állami tanítóképző-intézethez csatolt négyosztályú gyakorló-iskola az 1889/90. iskolai évre való beiratkozás f. évi szeptember hó 1., 2. és 3-án fognak megtartani az intézeti igazgatóság hivatalos helyiségében délelőtt 9—12-ig és délután 2—4-ig. — Szabadkán, 1889. évi aug. 16-án. Az igazgatóság.

Közgazdaság.

A ragadós száj- és körömfájás. A földművelésügyi m. kir. miniszter, a következő körrendelettel intézte valamennyi törvényhatósághoz: Azon célból, hogy a ragadós száj- és körömfájás az ország területén mielőbb elfojtassék, a május hó 3-án kelt körrendeletnek hatályon kívül való helyezése mellett, az 1888 évi VII. t.-cz. 38 §-a alapján ezennel elrendelem, hogy a hivatkozott törvény 20. §-ának c) pontja a juhokra, kecskékre és sertésekre is kiterjesztessék, vagyis, hogy az ország területén az említett állatok is a vasura vagy hűjóra való feladaskor az illető szakértő állatorvosok által megvizsgáltassanak Fölhívom a törvényhatóságot, hogy a jelen rendeletmet azonnal tegye közzé és a rakodóknál alkalmazott szakértő állatorvosokat megfelelően utasítsa.

Pénteki hetivásárunk élénk és népes volt. A termények minden nemével — különösen diónyével — előzőlölve volt a piac és környéke. Gatoua-félékből sok előkerült, meglátszott, hogy betöltött az adófizetés harmadik ferijalya. Az árak hivatalosan jegyzékeltettek: tszta buza 750—8, ketszeres 650—680, rozs 580—6, árpa 540—560,

zab 530—550, tengeri 5 frtjával. A baromvásáron szintén élénkség uralkodott. Halközpepen és drágán, a baromfi-félék azonban nagyszámmal hozattak be és olcsón vásároltattak. Élő sertés klgr. 40—42 kr.

CSARNOK.

Kisdednevelési országos tárlat.*)

A vallas- és közoktatásügyi miniszterium erkölcsi és anyagi támogatásával létesített kisdednevelési országos tárlat bizottságától, illetőleg annak jegyzőjétől, a miniszter is kiválóan ismert Szaák Luiza urától, a „Pester Correspondenz“ a következő fölötté érdekes ismertetést közli a tárlat ünnepeles megnyitása alkalmából.

Aki ismeri a Kárpátoktól az Adriáig a paloták s kunyhókban lakók érzelmeit, az a nemzeti jólét és nagyság felé lassu-haladásokat kétségkívül abban látja, hogy hazánkban a lakosság száma arányitva, nem a nagy buzakeresetek száma a kevés, hanem az apró sirkerezetek száma nagy. Megdöbbentve tapasztalhatja hazánkban miundenki, hogy a még legkisebb falvaink is minő terjedelmes temetővel bírnak, hogy e temetők legnagyobb részét gyermeksírok népesítik be. Ha a velők született gyogyithatalan betegségek, elszigetelhetlen járvány dúlásának tulajuk is be az évenként százezrekre menő lényvesztések egy tizedét, föllázad lelkiük azon elvitáztatatlannul megállapított tény halatára, mely kíméletlenül mutatja, hogy a kisdedek halálozásának föltűnő nagyságát az okozza, hogy úgy az anyák, mint a kisdedek, a nélkülözhetetlen ápolás hiányán vannak. És — fájdalom — sok helyütt még a gondatlanság s a nevelés ismeretlen volta csak fokozza az elszomorító következmények súlyát.

Mindazok, akik a kisdednevelés fontosságát szívükön hordják, belátták, hogy a közönnnyel fogadott eszme népszerűsítését nem szabad többé egyesek buzalmára bízni, hanem azt oly intézmény védnöksége alá kell helyezni, mely nem pusztán rokonkörben mozog, de elég erkölcsi tekintélyvel is bír, hogy a kisdednevelés ügyét minél szélesebb körbe tegye.

A Mária-Dorottya főhercegnéasszony védnökségével dicsekvő egyesület vállalkozott ez üdvös munkára s ebben a magyar nép szellemi faktorai bizonyára — túlkül feltehetőleg — támaszt nyujtandnak. Emez egyesület át van hatva attól, hogy tisztán irodalmi propaganda vajmi lassan elérné az óhajtott gyümölcsöket; e határozta tehát, hogy a Kerepesi-uton a „Belezuay kert“ helyiségeiben kisdednevelési tárlatot rendez avégből, hogy ott a kisdedek összes szükségleteire kiterjedő okos nevelési eszközök, módokat a nagyközönségnek s különösen a családanyáknak bemutassa és azután a szerzett tapasztalatok szakértői előadás nyomán könnyve gyűjtve, minél szélesebb körben terjeszse.

A mai napság nálunk divatban volt közhasznú tárlatok között, a kisdednevelés elsőiben fordul elő s habár az eszme már is mindenütt meleg pártolásban részesül s e pártolás annál örvedetesebb, mert beszély műről van szó, mely a társadalmat a legközelebről érinti.

Százket kiállító tizezer tárgyat bocsájtott a tárlat rendelkezésére, 10 látogató közönség bizonyára sietni fog a szaktekintélyek lelkes fardozásait meltányolni, ha a kiállítás dusan felszerelt csarnokait végig szemléli. Megtalálja itt mindazt, ami a kisdednevelésre üdvös s hasznos; megismerheti, sőt meg is szeresheti minden szülő az az eszközöket, melyek a sikeres erkölcsi és testi neveléshez megkívántatnak.

A Galleri Mór által nagy szorgalommal szerkesztett katalógus biztos és nélkülözhetlen utmutató minden látogatónak. A katalógusnak Hollósy által rajzolt czimtablaja kedves, apró alakjaival szinte vonz a mielőbbi belépésre. E katalógus öt főcsoportba osztja a kiállítást: I. Az egészséges kisded ápolása. II. Az egészséges kisded értelmi nevelése. III. A gyermekbetegségek. IV. A társadalom működése a kisdedekért. V. A kisdednevelés nálunk és a külföldön.

Az oktatásügyi csoportban 23 kiállító vesz részt. Ezek közt találjuk az országos kisdedóvó-egyesület, a Fröbel-egylet, a jótékony nőegylet, a Fröbel-gyermekkert, a köznevelésügyi egylet, az övö-képző intézet, a hülyék intézete, a magán kiállító, az elemi- és polgári iskola, a magán-óvoda, végül az állami és más nyilvános óvoda kiállításait. A kiállítás érdekességét ugyabban fogják emelni a hétről-hétre rendezendő fölölvadások, melyeket szakírók fognak tartani a tárlat emeleti termeiben. A fölölvadások tárgya csupán a kisdedek nevelési s ápolási ügyét veszi föl. A fölölvadások sorozata már meg is van állapítva; az első aug. 11-én tartotta Török Aurél, ugyan francia nyelven, a vendégekül

*) Mult számunkból térszűke miatt kimaradt. SZERK.

érkező anthropológusok] kedvéért, de elő fogja adni magyar nyelven is. P. Szathmáry Károly a kisleveleivel tárlatról tart értekezést; később Győry Aladár is ismertetni fogja a tárlatot. Xantur és Brédy Sándor is tartanak fölvilágosítást. Szeptember hónapban dr. Bokay János, Szaák Lúza, dr. Csapody, Lederer és dr. Dubay fognak értekezni a gyermeknevelésről. Koronáját a fölvilágosításnak a Jókai Mór fogja képezni.

A kiállítás rendezése körül bizgólkodók mellett igényt tarthatnak a magyar anyák elismerésére. Ez üdvös mozgalomnak első eredménye a gyermekhalandóság csökkentése, azután a viruló egészségügy gyermekek számának örveudetes öregbítése!

De a siker csak akkor lesz arányban a kezdeményezők törekvéseivel, ha a nagyközség is magáéva teszi az ügyet, melynek zászlajára ártatlan földi anygalkáink életének megmentése van fölírva jelszó gyanánt. Van-e tehát melegen érző szív, de lehet-e igazán szerető szülő, aki távol maradhatna a legnemesebb czélú mozgalomtól, hova minden ügybarát a legjobb tapasztalatait rakta a nyilvánosság oltárára, hogy közvagyonná legyen mindez, mit tapasztalat és tudomány, mi napig kivívott szeretett kiscsinyeink felnevelésére és ha vesélyben firtogtának, megmeutésére!

Irodalom.

Előfizetési felhívás „Az aradi színeszet” című munkára. — A Kisfaludi Társaság által pályadíjjal kitüntetett: Magyar Színeszet Története című művem 1838-dik évtől kezdődő befejezésén munkálkodva, azon meggyőződésre jutottam, hogy addig a Magyar színeszet Történetének legújabbkori eseményeit kimerítő képen előtéríteni nem lehetséges, amíg a nagyobb magyar városok színeszetei birtokos levéltári kutatás alapján meg nem iratnak.

E tanulság felismerése folytán határoztam el magamat egyes városok színeszeteinek megírására. Midőn elhatározásom megvalósításához fogtam, nem a véletlen juttatta a monographia ciklus első tagjává Aradot, hanem az a tény, hogy Arad színeszeteinek vidéki városaink közt legszebb multja van. Arad színeszete legtöbb befolyással volt a fővárosi mellett a magyar színeszet felvirágzására, Arad színháza valóságos bölcsője volt a magyar kiváló színészeknek, végül mivel Arad színeszete egyszersmind Aranykönyve az Aradmegyei és Aradvárosi főnemesi, nemesi és szellemi intelligenciának, mely váltva és vetélkedve gondozta Thalia szentélyében a nemzetiség és hazafiság tüzét. Tehát hiálásabb tárgykört nem találhattam volna.

1774-től 1889-ig terjedő művem kizárólag levéltári kutatásom alapszik s mint ilyen számtalan oly adatot tar fel, melyek a mai aradmegyei nemesi és polgári családok régmúltbeli vagy újabbkori, de mindenesetre feledésbe ment érdemeit megújítják. Mindazonáltal azonban, hogy művem legelső sorban ilyenképpen helyi érdekű, kerete, tárgyköre s vonatkozásai azt országos érdekűvé teszik. miután igyekeztem főleg odairányult, hogy feltűntessem, mikéint vitte a vezérszerepet 1848 óta az aradi magyar színeszet a vidéki színtársulatok élén.

Művem szeptember hónapban jelenik meg. Előfizetési ára 1 frt. Az előfizetési pénzek címzemen alatt: Budapest, gyár-utca 22. sz. alá küldendők. A könyv bolti ára 1 frt 50 kr. lesz. Gyűjtőknek 10 példány után 1 tiszteletpéldányt küldeték. Mély tisztelettel

Dr. Vált Béla.

Közönség köréből.*)

(Kéjutazások a m. k. államvasuton.)

Majdnem egy hónappal ezelőtti történet kétrendő felszólalás a „Szabadság” hasábjain, melyekben panasz emeltetett a vonatok tulajdonlása ellen. E panaszra most kaptuk a választ 1884. sz. alatt az üzletvezetőségől. Adjuk szószertint, megjegyzés nélkül, hozzászólhatnak az érdekeltek.

A „Szabadság” tek. szerkesztőségének Szabadkán.

A becses lapjának ez évi 29. számában megjelent „Kéjutazás Palicsról-Szabadkára” és „Újvidéktől-Szegedig” című közleményekre vonatkozólag, felvilágosítás céljából van szerencsénk a következőket közölni.

A július 14-diki palics-szabadkai helyi vonat mindössze 58 másodosztályú és 345 harmadosztályú utas vette igénybe, ezek részére a vonatnál 13 nagy személy-kocsi, melyekben 18 I., 152 II. és 336 III. osztályú ülőhely állt rendelkezésre készen s így az ezekben volt ülőhelyek sokkal nagyobb-

számu utas részére is elégségesek voltak, mert a III. osztályú utasok, ha ezen osztályban helyet nem találnak, a II. osztályba helyeztetnek és így jelen esetben 403 utas részére 506 ülőhely állt rendelkezésre.

Meglehet ugyan, hogy az egyes szakaszokba több utas tódult be, mint amennyi részére ülőhely volt, de hogy volt oly utas, aki az utat a lépcsőkön állva tette volna meg, azt határozottan tagadunk kell. Különben minden vasutnál megtörténik az, hogy rendkívüli erős forgalom mellett, egyes utasok rövid utazásoknál, kényelmes ülőhelyet nem kapnak.

A másik körülményre nézve csak azt jegyezzük meg, hogy azon utasok, kik Zimony felől Szegedre akarnak utazni, 507. számú vonatukhoz találnak Szabadkán csatlakozást, de az, aki mégis a gyorsvonatot akarja Szabadkára használni, azt már azon tudatban teszi, hogy Szabadkán néhány óráig várnia kell.

A közlemény beküldője nem nevezte meg ugyan a napot, melyen ő kellemetlen utazását megtette; de kijelentethetjük, hogy a szabadka-szegedi délutáni vonatnál még eddig nem fordult elő, hogy az utasok oly helyet nem kaptak volna, melyre igényt tarthatnak és ennek bizonyítékul megemlítjük, hogy a nyári hónapokban ezen vonatnál 300 ülőhelyet magába foglaló kocsik futnak s a leglátogatottabb vonatnál és pedig július hó 11-én csak 259 utas használta a vonatot, kik közül csak 30 a második osztályban utazott s így bőven jutott még női, szolgálati és nem dohányzóknak szakaszokra is hely.

Szeged, 1889 augusztus hó 12-én.
(Aláírás olvashatlan.)

HIREK.

Szent Rókus napját népünk szokott kegyelettel ünnepelte meg. A templomok délig folytonosan zsutolva voltak ajtatoskodókkal. A kegyeletes napot megelőzőleg e hó 15-én d. u. 6 órakor a nagy kolera megújulásának emlékére emelt szt. rókusi kápolnában ünnepélyes vacsernye mondatott, mely ugyanazon órában 8 napon át tartatik meg. Ma a külvárosi szt. Rókus templom bucsu ünnepet tart.

A nímródok ünnepe. A választ kedvelők, hagyományos szokás szerint, e hó 15-ik napját, mint az általános vadászati idény kezdetét, többféle társas csoportokban vígan megülték. Nem kis örömkökre, az idej állomány szilárd. Tapsi füles van elég.

A legutóbbi városi közgyűlésen megválasztattak a nyugdíjgyi bizottságba: Dulits János, ifj. Vojnits Maté, Manojlovits Sándor, Varga Agoston; a javadalmi bizottságba pedig: Antunovics Lajos, dr. Guln György, Rádics János, Schönstein Mór, Lichtnecht András, Jakobcsics Antal. Veres Béla, Kepilovics Lukács, Gabrics Alajos, Balázs piri Antal.

Hymen. Városunk egyik csinos és szép hölgye. Vukovics Jakab földbirtokos, egyetlen Katiczája, e hó 15-én d. e. 1/2 12 órakor esküdték örök hűséget Viudori lovag Martyn Albert tartalékos főhadnagyának. A násznagy tisztjét a vőlegény részéről Radnics Giza pénzügyi titkár, a menyasszony részéről Vojnics Félix árvaszéki üllök teljesítették. Esküvő után diszes násznép jött össze az örömszülési háznál, kik vendégeiket valóságos luculus lakomában részesítették.

Eljegyzés. Vojnics h. Gábor városi ispán, a mindenki Gábor bácsijának szeretetreméltó szép leányát, az anyagi Mariskát, e hét folyamán eljegyezte Vojnics Maxi fia: Lukács, gazdász, Vojnics Félix árvaszéki üllök öccsére. Boldogság legyen e szép frigyén.

Komori Bedekovics Kálmán a magyar kormány egyik kiváló tagja, Horváth-Szalov dalmát miniszter e hó 10-én 71 éves korában Henterbrüllben meghalt. Tetemét e hó 14-én Jajzabatrán levő családi sírboltba helyezték örök nyugalomra. A boldogult Magyarországnak igaz barátja volt. Áldás emlékére.

A osanádi püspök halála. Bonna Sándor osanádi püspök meghalt. A boldogult a szegényeknek valóságos jótévő anyyala volt. A káptalan követező gyászjelentést adta ki: „A csanádi székesegyházi káptalan saját és az egyházmegyei papág nevében mélyen szomorodott szívvél és fájdalommal megilletődéssel adja tudtul, hogy nagyméltóságú és főtisztelendő Bonna Sándor, osanádi püspök, valamint belső titkos tanácsos, pápai trónálló, az I. osztályú vaskoronarend lovagja, Temesvár szab. kir. város diszpolgára, folyó hó 9-én este 7 órakor hosszú, de keresztény türelmessel és az Isten intézkedései iránti teljes megadással viselt betegség után a haldoklók szentségeivel ellátva, 77 éves korában, áldozásának 52-ik, püspöki méltóságának pedig 29-ik évében az Urban elhunyt. A szeretett és tisztelt főpásztor porhüvelyének eltakarítása folyó hó 13-án, kedde leendő, amidőn az a reggeli 9 órakor a püspöki lakban leendő beszentelés után a székesegyházba fog átvit-

etni, onnan pedig a mindjárt eimondandó ünnepélyes gyászmise után a boldog feltámadás reményében a székesegyházi sírboltban fog örök nyugalomra letétni. Isten adjon a feledhetlen emlékü főpásztornak örök nyugodalmat és részesítse őt szent Gellért vértanú mint elődje társaságában azon végnélküli boldogságban, melyet életében reménylött, melyért működött, türt és szenvedett.”

Végzetes halál. Bezzeg János vasuti szolga e hó 16-án reggeli 1 3/4 órakor az 5-6 közti vágányok között a kocsik tolasával foglalkozván, elesett és rögtön meghalt. A hulla a városi kórházban felboncoltatván, constatálattott, hogy a halál szívrepedés következtében állott be.

Gyilkossági kísérlet. Prochaszka György társaival e hó 11-én Maczonka István, kelebiái korcsmárosnál borozgatván, midőn a garatra jól felöntöttek, czivakodást kezdtek a korcsmárossal, miközben Prochaszka társától kikapta annak rozsdás fegyverét és Maczonkára rá sűtötte, szerencsére azonban a fegyverben vaktöltés volt. A dühöngőt át is adták a kir. ügyésznek.

Tűzvész jelzett e hó 16-án d. e. 1/4 12 órakor a városi torony harangja. A tűzoltók rögtön siettek a vészhely felé, de a sándori kapuzog érve, tudták meg, hogy a vész tulajdonképen Sándor községben van. Skozza Zoltán, tűzoltó parancsnok habozás nélkül a tűz vészhelyére sietett és a dühöngő szétlő élesztett tüzet nagy erőfeszítéssel, mintegy 4 órai munka után sikerült a tűzoltóságnak elfojtani. Több kazal szalma égett el. — A község jegyzője a nép nevében halálát fejezte ki Skozza előtt, a tűzoltóság készséges és sikeres működéséért és azokat megvendégelte. A tűz végzetessé válhatott volna az egész községre, ha a tűzoltóság segélyükre nem siet.

A szegedi ut mentén. Palics felé elvénült vén nyárták disztelenkednek. Szép volt ez a fasor még 4-5 év előtt is, de ma kihalóban van. A mult télen a gazd. tanácsnok akart is segíteni a bajon, de azóta megfedkezett a további teendőkről. Még pár év s a szegedi ut kopár marad.

Az iparosok között beszéd tárgyává tették azt, hogy a városi árverések és árlejtések alkalmával, többen azért vonakodnak pályázni és a pályázatnál megjelenni, mert az árlejtést és árverést vezető egyes tisztviselők által gyakorlatba vett gunyos megjegyzéseket nem akarják elszenvetni. Ez állításokban nem kételkedünk, mert tapasztalhatjuk azt közgyűléseinken is, hogy némely tisztviselők felfolyamodás és jelentéseknél használt egyes megjegyzések alkalmával nem tartózkodnak a hely és az ügy komolyságával össze nem téző hahótázástól. (A fispántól tanultak) Az ilyen tisztviselőknek nem az árverési és közgyűlési teremben — ahol a városnak százezrekre menő vagyona sorsáról van szó — hanem az iskola padjában volna helye. Ajánljuk azok figyelmébe, akiket illet, mert hiszen még fordulhat is a koczka!

A sertéshizlaidák telepe ki van jelölve. A városban 6 darabnál többet hizlalni nem szabad. Pedig mégis szabad. Több helyen egész csürhé hizik. A szerb temető felé menve, Wiener kereskedése környékén oly bűz terül el, hogy ott legalább is 20-30 db. lehet betegva. Nem mondjuk, hogy éppen a kereskedő hizlal udvarában sertéseket, de valamelyiknél hizlaló-telep van. Elvárjuk rendőrségünktől a vizsgálat mielőbbi és szigorú megejtését.

A zónázás életbe lépte óta olyan forgalom van a szabadkai indóháznál, hogy az étterem egyáltalán nem képes magába fogadni az utasokat, váróterem pedig egyszerűen nincs, mert kénytelenek ott is teríteni, hogy a kívánalmaknak megfeleljenek. Az üzletvezetőségnek erről talán nincs is tudomása, hogy felsőbb helyen az épület mielőbbi kibővítését szorgalmazza.

A vörös kakas. Mult vasárnap d. u. 1/4 6 órakor, Schmidt Julia 6. kőri lakos háza padlásán kigyulladt és azt belülről el is pusztította. míg idejében a helyszínén megérkezett tűzoltóknak sikerült a tüzet elfojtani olyképp, hogy a tetőzetből csupán 2-4 méternyi égett el. Ez alkalommal újból figyelmeztetjük hatóságunkat, hogy a város toronyhelyisége annyira alacsonyban teszik, hogy a tűzkiütés sok esetben — mint a fenti is — magán bejelentés után jut tudomására a tűzoltóságnak.

Duhajkodás. Simics Alajos és társa Kuluncsics J. Péter mult vasárnap az esti órákban Fatura Illést, a nyilvános utcán megtámadták és duhajkodás közben Simics Faturára lött, azonban nem talált. A tettest kérdőre vonták.

Vastag tréfa. Mult vasárnap P. L. a híres járásbírósi iraknak kedve kerekedett a kies Palics fürdőben viccelni; fel szólította tehát B. törv. hivatalnokot, hogy egymás közt elkövetendő tréfálkozásért haragot venni magukra nem szabad, mire barátai parulást adtak. P. kiment a vasútra családja elébe és esernyőjét B. kezébe adta. Visszajövet jól assekurált fölvel kutschbere-

zett, azután egy czukros skatulyát kiírtván, azt békákkal telítve B.-nek kínálta. B. mit sem sejtve, egész komolysággal oda szolt: „Nem kell, nem élek én czukorlével”, mire P. a skatulyát a vendéglősnak adta át, hogy kínálná meg czukorkákkal a társaságában levő hölgyeket. A vendéglősné készséggel szolgálai akarva, felnyitotta a skatulyát, melyből — nem kis bosszuságára — békák ugrottak elő, természetesen a hölgykoszoru minden tagja elszörnyűködött e vastag tréfán. B. később megtudván a durva viczzeit, felháborodott és viszonzásul a kezé ügyében levő esernyőnek 1/5 felsőrészét kivágta és azt rongyokkal befelöltöztette. A durva tréfálkozó azonban ezért nemcsak megnehezelt, de B.-t beperelte. Az egész vicc-dolgot pedig a békebírószág koronázta meg azzal, hogy a hétfői perbejelentésre másnap már makacsolt.

A helybeli „Népkör” f. hó 20-án saját könyvtára javára a „Hungaria” szálloda kerthelyiségében közvacsorával összekötött táncmulatságot rendez, melyre a közönséget a rendezőség meghívja. Belépti jegy, amely a közvacsorában részvétellel is feljogosít, ára 70 kr., azok részére pedig, kik a közvacsorában résztvenni nem akarnak, 40 kr. Jegyek a „Népkör” helyiségében kaphatók. Kezdeté este 8 órakor.

Zónázás közben megőrült. Jaroschek Róza sz. Lukács Józsefné Baranyavár, Monostorról Budapestre akart zónázni, utközben azonban hirtőlégési rohamok elfogták, mi végből a helybeli vasútállomásról a rendőrséghez kísérték, s vallatásra fogták, de mindig csak azt felelte: „Az Isten tudja.” Megmotozás után a nála levő iratokból derült ki neve. — Allitólóg fia már e hó 15-én Bpestra az örültek házába felvitte.

Mindenféle. Kossuth Lajos nagy hazánkfia gyermekei. Kossuth Ferencz és Lajos, Fertő Nerzsideren elhunyt özv. Szi-táassiné Szefarin asszonytól, ki a Meszlényi ágón rokonságban volt Kossuth Lajossal, 27,000 forintot örökölték. Amint a P. L. írja, nerzsideri közejegző, ki a tárgyalással meg van bízva, Kossuth Lajos fiait szabályszerű idézéssel fogja meghívni a hagyatéki tárgyalásra. — Pilis-Csabán. A 44. sz. Albrecht főhercegről elnevezett gyalogezred új zászlóját, e hó 14-én szentelik fel. A zászló anyai tisztet Mária Theresia főhercegnő, Fülöp Württembergi herceg neje, Albrecht főherceg leánya vállalta el. — Hermann Ottó a törökszentmiklósi kerület országgyűlési képviselője súlyos betegségéből teljesen fölépült. — A trónörökös bandája Pongrácz Lajos, a kolozsvári híres cigányprimás Szegedre vendégszerepel. — Az aradi színház direktora Aradi Gerő lett. — Szt. István napját Bécsben is megünneplik. A magyar nemzeti ünnepe a kapuczinusok templomában celebrálandó mise után Kenes-hényi Gyula érdi esperes plébános magyar egyházi beszédet fog tartani. — A debreczeni apagyilkos Möriz József megőrült s most a lipótmeezi tébolydában örzik. — A „náje fráje” a máglyán. A „Neu Freie Presse” című bécsi szennylapnak összes Szombathelyt találhatósáma a szombathelyi főpiacon elégették, mert megsértette Kossuth Lajost és a függetlenségi pártot. — Zónás nóta: Száll a madár, hull a levél itt az őz. Kis angyalom keblemre mért nem jössz; Reménységem, mint a madár, A tizedik zónába száll, Mert nem jössz. — Nines többé szivbaj. Slaghi S. dr. bolognai fiatal orvos, oly készüléket konstruált melylyel a szivbajokat könnyű szerrel meggyógyíthatni. A készülék a vérkeringés akadályait legyőzi, esetleg csak megkönnyíti az akadózó keringést. A bolognai fakultáson megvizsgálták az apparátust, melynek működése állítólag bámulatos. — Nagy Kanizsán. Kovács Antal cs. kir. százados sétalovaglást tett és egyik ismerőse kis gyermekét is a nyeregbe vette. A paripa azonban megbokrosodott, és Kovács nem fejtethén ki elegendő erőt, a ló megzabolázására, a lórol leest és mindkét lábát törte. A gyermek csak könnyű sérülést szenvedett. — Budapest és Bécs között a telefonvonal készítését e hó 15-én megkezdik, és október végén befejezik. — A perzsa sah, Párisban a kiállításra levő magyar csárdát is meglátogatta. A cigányok a perzsa himnuszsal fogadták, ami a sahot annyira meghatotta, hogy 200 frankot ajándékozott a zenekarnak. — Borzasztó szerencsétlenség érte Osváth Dániel simoni ref. lelkész és egy ugyanottani molnárt. Rövidebb utat választva, a vasuti töltésen át akartak hazakerülni. A lovak a közeledő gőzöstől megijedtek és a kocsit vágatva vitték a töltésen, melynek közepén gázolta el őket a robozó gép. Az említett két szerencsétlenség csak szétronsolt holttestet szedték fel a véres sínekről, a kocsis nem életveszélyes sebet kapott, a lovaknak pedig semmi bajuk sem történt. — Zilahon egy ügyvéd a városi közgyűlésen Mátolcsi rendőrkapitányt arczul vágta. A kapitány vissza akarta adni a kapott pofont, de ebben meglelt gátolva. — Gyulafchervárott, a Hungaria vendégfogadó tulajdonosa 1870 frtos számlát adott be Alb-

* E rovat alatti közlemények díjmentesen közöltek. Szerk.

recht főherczegnek, aki két napot töltött vendéglőjében. A főherczeg az összeget átadta a polgármesternek azzal, hogy a kocsmárosnak a méltányosan követelhető összeget fizesse ki, a maradékot pedig osztassa ki az oda való szegények közt. — **A szegedi havi bucsu** mint rendszeren az idén sem mult el szerencsétlenség nélkül. Egy ittas legényt civódás közt egy csendőrt oly szerencsétlenül lökött meg, hogy az fejével egy éles kőre bukva szörnyet halt. — **Filippovics József** báró prágai hadtestparancsnok, tábornagy szívszélhűdés következtében 70 éves korában hirtelen elhalt. — **A fővárosban.** A külső soroksári-ut 9580. sz. a. a magyar államvasut ferencvárosi kiterőjének állomási őrházának tetőzete égészen leégett. — **Szeles Iona** budapesti születésű műlovarnó, ugy eleganciájával, mint szépségével és feltűnő ügyességével Páris egyik előkelő cirkszabán általános tetszést vívott ki magának. Az is ritkaság, hogy magyar leány mint komédiás vagy lovagló keresse kenyerét, mert bár lovagolni tudunk, de pénzért mutogatni e tudományt nem magyaros dolog. — **József főherczeg** fiai: **József Agost** — ki most végezte a VII-dik osztályt és **Laczi** a IV-dik gymnáziumi osztályt, közelmultban tették le vizsgáikat fényes eredménnyel. — **Hosszabbodnak az éjszakák.** A nap aug. 1-én reggel 4 óra 40 perczkor kelt föl s 7 óra 32 perczkor nyugodott le. A hó végén 5 óra 19 perczkor kelt fel s este 6 óra 40 perczkor nyugszik le. A nap tehát e hóban 1 óra 31 perczet fogy. — **Zentán** az első kántor állomásra **Tóth Bertalan** jászladányi kántor a II-dik kántori állomásra az eddigi kántorb helyettes **Szigeti István** egyhangulag megválasztották. — **Gömörben** **Blum Sámuel** egy mű-faanyag gyárat rendez be, mely a butorokhoz szükséges faanyagot falemezt (turnirt) oszlopokat lábakat fog készíteni. — **Andrágy Gyula** gróf súlyos betegen fekszik birtokán, Tisza-Dobon. Az orvosi konziliumra **Purgesz dr. Koltzvári** egyetemi tanár is meghívott. — **Apponyi Albert** gróf Fauvel párisi hírneves gégeorvos tanácsára torokbaja végett **Mont. d'Orlában** megy. — **Polgár Lajos** szintársulata jelenleg **Kulán** működik, de a megérdemlett partfogásban nem igen észlelt. — **A szivarok tromfja.** Mióta a szivarárakat fölemelték, a dohány fogyasztás óriási mértékben megcsappant. A bécsi kereskedelmi miniszterium statisztikai jelentése szerint, az idén összesen 1158.365, szivar kelt el, vagyis 174 millió darabbal kevesebb, mint a mult évben. Ellenben a cigaretták nagy keletnek örvendtek, s azokból 194 millióval több fogyott, mint a mult évben. Hasonlóan nagymértékben vették a dohányt is. A különböző dohánynevekért az idén 76.556,154 frt folyt be, 709,718 forinttal kevesebb, mint a mult évben.

Nyilttér.*)

Hálanyilatkozat.

Boldogult férjem **Knefely F. Károly**, kit a kérlelhetlen halál oly korán szőlított el,

*) E rovat alattikéért nem felelős a Szrek.

— egy évvel ezelőtt biztosította magát a Bécsi élet- és járadék-biztosító-intézetnél 5000 frtra, és daczára annak, hogy ily rövid idővel ezelőtt köttetett meg életbiztosítása nevezett intézet engem teljesen kiegyenlített, előzékeny és gyors eljárása által pedig annyira lekötöztetett, hogy mulhatlan kötelességemnek tartom hálás elismerésemnek nyilvánosan kifejezést adni és a bécsi élet- és járadék-biztosító-intézetet minden nemesen gondolkozó család-főnek a legmelegebben ajánlani.

Cservenkán, 1889. május havában.

Özv. Knefely Károlyné
szül. Schaffer Paulina.

Egy csere kerestetik

Uj-Verbászra. Az illető népiskolába, vagy gymnáziumba járhat. Előnye a német nyelv tökéletes elsajátítása. Jó bánásmód biztosítva van.

Mihelics Márton
Uj-Verbász.

Vasuti közlekedésünk.

(Uj menetrend. Érvényes 1889. június hó 1-től).

Szabadka—Szeged.
Szabadka indulás 5.11* 2.35, 5.10, 6.32* 7.40*.
Patics 5.32* 2.51, 5.29, 6.49* 7.59*.
Horgos 6.19, 3.22, 7.21*.
Szeged érkezés 7.00, 3.53, 7.52*.

Szeged—Szabadka.
Szeged 8.01, 12.30, 8.45*.
Horgos 8.35, 12.34, 9.36*.
Patics 9.07, 1.05, 6.00* 8.10* 10.17*.
Szabadkára érkezés 9.22, 1.20, 6.17* 8.30* 10.36*.
(Szabadkán, Szegeden vendégül az állomáson)

Kis-Körös—Kaloosa.
Kis-Körösről indul 11.27, 5.10.
Kaloosára érkezés 1.07, 6.38*.
Kaloosáról vissza ind. 8.55, 2.18.
Kisköröstre érkezés 10.26, 4.02.

A Budapestről Belgrád felé közlekedő vonatokról a vegyesvonat Szabadkától, mint személyvonat közlekedik.

Belgrád—Zimony—Budapest.
Belgrád indulás 3.02* 5.30, 8.25, 3.25.
Zimony (vendégül) 3.12* 6.11, 9.00, 4.01.
India (vendégül) 6.52, 10.01, 5.31.
Ujvidék (vendégül) 4.32* 7.43, 11.16, 7.19*.
Kiszács 11.38, 7.58.
Verbász Kula 8.28, 12.18, 8.51*.
Hegyes Feketehegy 8.40, 12.36, 9.14*.
Tepolya 8.57, 1.02, 9.47*.
Csantavér 1.21, 10.13*.
Szabadka érkezés 6.30, 9.32, 1.45, 10.50*.
Szabadka indulás 6.38, 9.46, 2.25, 11.28*.
Kiskörös (vendégül) érk. 7.49, 10.59, 4.12, 1.58*.
Budapest érkezés 10.05, 1.25, 7.30* 6.40.

Szabadka—Baja.
Szabadka indulás 5.45* 2.45.
Csikeria 6.32, 3.20.
Bács-Almás 7.18, 3.52.
Bikity-Borsód 8.02, 4.26.
Baja érkezés 8.52, 5.02.

Baja—Szabadka.
Baja indulás 10.23* 6.50*.
Bikity-Borsód 11.05, 7.51*.
Bács-Almás 11.45, 8.47*.
Csikeria 12.10, 9.21*.
Szabadka érkezés 1.240, 10.00*.

Szabadka—Eszék—Villány.

Szabadka (vendégül) indulás 5.34* 2.10, 6.37*.
Tavankut 6.09, 2.50, 7.01*.
Bajmok 6.40, 3.19, 7.20*.
Nemes-Militics 7.25, 4.12, 7.49*.
Zombor 8.05, 5.00, 8.09*.
Prigl.-Szt.-Iván 8.36, 5.35, 8.29*.
Szóna 8.55, 5.57, 8.42*.
Gombos (vendégül) 9.11, 6.16* 8.53*.
Dálja (vendégül) 3.07* 11.29, 10.10*.
Bród 4.29*.
Eszék (vendégül) 1.47, 4.38* 7.50*.
Villány érkezés 3.47, 6.25* 9.19*.

Villány—Eszék—Szabadka.

Villány (vendégül) indulás 7.05, 1.08, 9.20*.
Eszék (vendégül) 3.46, 11.31* 5.05*.
Bród érkezés 10.34* 4.29*.
Dálja (vendégül) indulás 5.55* 5.08.
Gombos (vendégül) 6.24* 7.08, 9.15.
Szóna 7.21, 9.34, 6.46.
Prigl.-Szt.-Iván 7.34, 9.54, 7.09*.
Zombor 8.00, 10.49, 8.10*.
Nemes-Militics 8.14, 11.13, 8.38*.
Bajmok 8.49, 12.00, 9.37*.
Tavankut 9.04, 12.22, 10.02*.
Szabadka (vendégül) érkezés 9.27, 12.55, 10.42*.

A vonat csatlakozik Szabadkán Budapest, Belgrád, Baja és Szeged felé.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:

SZALAY LÁSZLÓ A.



9692/1889. 1—1

Árverési hirdetményi kivonat.

A szabadkai kir. e. f. törvszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. törvszék területéhez tartozó, a bajmoki 2081. sz. tkjvben, Krizsán Antal és Kovács Mária nevében álló 242. hr. sz. a. felvet ház- és beltelekre nézve, a **bajmoki község árverésére** jelzős hitelező kérelmére, **Schossberger Jakab** bajmoki lakos árverési vevő kára és veszélyére, az 1881. évi 60. t.-cz. 105. §-a értelmében az újabb végrehajtási árverés elrendeltetvén, ezen ingatlan **Schossberger Jakab** végrehajthatónak **Krizsán Antal** és neje **Kovács Mária** végrehajtást szenvedő elleni 170 forint törke és járuléka iránti vajtási ügyében 400 frt törke megállapított kikiáltási árban 1889. aug. hó 28. napjának d. e. 10 órakor a szabadkai kir. törvszék tkvi irodában a fentebb kitett kikiáltási ár 10 százalékának bánatpénz fejében leendő lefizetése után nyilvános árverésen a kikiáltási áron alul is elfognak adni.

Kelt Szabadkán, 1889. évi július 22-én.
A kir. törvszék tkvi hatóság.

Graff Károly
kir. tszéki bír.



7203/889. szám. 1—1

Árverési hirdetményi kivonat.

A szabadkai kir. törvszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Ador István** végrehajthatónak **Kovács Birkás János** végrehajtást szenvedő elleni 120 frt törkekövetelés és jkai iránti végrehajtási ügyében a szabadkai kir. törvszék (a szabadkai kir. járásbíró) területén levő, Szabadkán fekvő, a szabadkai 1073. sz. tkjvben A. I. 1148. hr. sz. a. foglalt **Kovács Birkás János** tulajdonát képező ingatlanra az árverést 720 frtban ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1889. évi augusztus hó 30 napján délelőtti 9 órakor** a kebelbeli tkvi hivatalban megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 72 frtot készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kikiáltott kezehez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szabadkán, 1889. évi május hó 24. napján.

A kir. trvszék mint tkvi hatóság.

Kiss József
kir. tszéki bír.

Kitünő olcsó liszt

jóságáért kezeskedem.

Ára kiló számra:

0/17, 1/16^{1/2}, 2/16, 3/15^{1/2}, 4/15, 5/14^{1/2}, 6/14, 7/13, 8/12^{1/2}, 8^{1/2}/12, 8^{3/4}/10^{1/2} kr.

Zsák számra olcsóbb.

Kérem a u. é. közönséget ezen jó és olcsó lisztből miúel többet vásárolni. Kiváló tisztelettel kész szolgájuk

Döntő István

sütőmester.

Vesselényi-utca 210. sz.

„MARGIT“

GYÓGYFORRÁS,

„MAGYAR SELTERS“

Vegyelmezve a budapesti m. kir. egyetemen. Szerencsés vegyi összetétele, kevés szabad, de gazdag, félig kötött szénsavtartalma kiváló hatásnak bizonyult különösen **tüdőbántalmaknál** a hol a szabadszénsav csekélyebb jelenléte megőrjí a beteg a káros, sőt veszedelmes izgatástól, ellenben a félig kötött szénsav gazdagsága a gyógyhatású alkatrészeknek a beteg testreze-be való gyors és biztos felvételét eszközli. Ezen tulajdonságának köszönheti a Margit-forrás azon kiváló előnyét is, hogy a hol szabadszénsavtartalmában erősebb ásványvizek, mint a **selters-gleichenbergi, tüdőbajokban, különösen tüdővérzéseknél** már nem alkalmazhatók, a Margit-forrás itt is a legjobb hatás mellett folyton használhatók.

Mint ivóviz

präservatív-gyógyszernek bizonyult legközelebb **Triest-Fiumében** **KOLERA** megbetegedés ellen a

„MARGIT“ borral használva a legegészségesebb ital!

Kizárolagos füraktár **ÉDESKUTY L.**

Ugyszintén kapható minden gyógyszer tárbán, fúszerkereskedésben és vendéglőkben.

Eladó ház!

VI. kör, id. Kádár Mihály-fele 579. szám alatti ház szabadkezből eladó.

Értesítést ad

Pucher Károly, 6. kör, 150. sz.

Van szerencsén a nagyérdemű közönség becses tudomására adni, miszerint a

„Bécsi biztosító társaság“

Főügynökségi Irodáját

Battyány-utca, (edény-piacz), Leovits-féle házban helyeztem át,

miért is igen kérem a nagyérdemű biztosító közönséget, hogy az eddig irányomban tanusított pártfogással ezután is szerencsétleni sziveskedjenek.

Kiváló tisztelettel

a Bécsi bizt. társ. szabadkai főügynöksége

PUKECZ KÁLMÁN.